

„Erdő, erdő, erdő...”

2024. november 14–17-e között az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya Erdélyben tartotta kihelyezett szakosztályülését az Örökerdő Alapítvány szervező és támogató közreműködésével. Mintegy 50 egyesületi tag és erdőpedagógus, valamint 250 érdeklődő erdélyi pedagógus vett részt a november 16-án megrendezett első Kárpát-medencei Erdőpedagógiai Konferencián és Szemlén, amelynek Szentegyháza adott otthont. Az utóbbi évtizedekben a Szentegyháza környéki erdők a kizsákmányolás áldozatai lettek. A rendezetlen tulajdonviszonyok, valamint a határtalan emberi kapzsiság okozta ezt, de 2012 óta egy helyi egyesület jelentős eredményeket ért el az erdők megóvása terén. Ezt a paradigmaváltást jól érzékelteti, hogy most már egy erdei iskola létrehozásában gondolkodnak.

Erdélyben nincs hagyománya az erdei iskola törekvésnek. Magyarország viszont kiemelkedő erdei iskolai és ökológiai nevelésrendszert tudhat magáénak, ami miatt a konferencián, az azt követő börszén, a szakmai egyeztetéseken, valamint beszélgetéseken, a szakosztály tagjai segíteni tudtak jó gyakorlatokkal és mintákkal, tapasztalatok megosztásával az erdélyi kezdeményezések fejlesztésében.

Az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály tagsága november 15-én – az előző napi kiváló hangulatú közös kiutazás után – a Madarasi-Hargitára indult el

traktorokkal, ahol a helyi erdészek és szakemberek mellett *Kádár Tibor Sándor* erdőmérnök, az OEE Erdélyi Helyi Csoport elnöke és *dr. Macalik Kungunda* biológus, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem oktatója mutatták meg az ott található növényzeti öveket: az elegyes erdőket váltó fenyveseket, illetve az alpesi tájakra jellemző borókás övezeteket.

Elmondták, hogy vannak még itt is kis fehér foltok, amelyek a „kárpáti őserdő” jellegét őrzik, és ahol közel 50 éve nem volt erdészeti beavatkozás.

A klímaváltozásnak köszönhetően a tölgy visszatérése tapasztalható. Kádár Tibor elmondta, hogy a természetes erdőben magas a biodiverzitás, jó az ellenálló képesség az abiotikus és biotikus károsításokkal (széltörések, rovarkárok) szemben, fejlett a vízháztartás és az erózióvédelem, illetve jól működik a rekreációs funkciója is.

Nem szabad azonban elfeledni, hogy a közösség részére ezen területek az elmúlt évtizedekben elsősorban a megélhetést biztosították. A helyi erdészek célja, hogy a jövőben ne csak a gazdasági funkció (sajnos az elmúlt évtizedekben inkább koncepció nélküli rablógazdálkodás) határozza meg a kezelés szemléletét, hanem a védelmi és ökoturisztikai szempontokat is figyelembe vegyék.

Érezhető a szemléletváltás, hiszen a fűrészüzemek mellett egyre több a helyi turizmusból megélni kívánó, a természet adottságokra építeni akaró vállalkozás, mely nyomást tud gyakorolni a döntéshozókra a térség erdőhasználatával kapcsolatban.

A Madarasi-Hargita természetvédelmi terület, a Natura 2000 hálózat része, főként élőhelyvédelmi szempontból. Lucfenyvesei életteréről szolgálnak a magas hegyvidékre jellemző állatvilágnak, számos védett és jellegzetes fajnak.

Gál László, aki a nagyragadozók ökológiájának – és kiemelten a medvék – kutatójaként ismert, mutatott friss állati nyomokat az erdőben. Érdekes és különleges élmény volt a reggeli friss hóban medve- és hiúznyomot látni, medvekarmolás nyomait megfigyelni a fák törzsén. A Madarasi-Hargita csúcsáról – ahova már gyalog jutottunk fel – gyönyörű, havas kilátás nyílt a 20–25 km széles Hargita-fennsíkra, a Libán-tetőre, a Görgényi-havasokra, a Gyergyói-havasokra, a Hagymás-hegységre.

Délután a szakosztály meghívást kapott a Szentegyházi Gyermekfilharmónia (www.fili.ro) próbájára, ami hatalmas élmény volt a társaságnak. A 150

főss együtttest gyermekkórus és amatőr fúvós-, vonózenekar alkotja. 2024-ben jelölték őket a Prima Primissa díjra a Magyar Oktatás és Köznevelés kategóriában, ahol a közelmúltban kihirdetett eredmény alapján elnyerték a közönségszavak díját, ami szintén 20 millió forinttal jár.

A Gyermekfilharmónia rendszeresen szerepel Erdély kis- és nagyvárosaiban, mostanra már több mint ezer fellépésen vannak túl. Az összetartozás érzését

erősítette a közös ének is („Erdő, erdő, erdő...”), melyet a gyermekekkel közösen énekelt el az Erdei Iskola Szakosztály!

Immáron hetedik éve hagyománnyá vált az énekkarban, hogy május első szombatján facsemetéket ültetnek Szentegyháza külterületein, így idén már a körülbelül húszezredeik fát ültették el. A szakosztály megtekintette azt a területet is, amelyet a kanadai turnéjuk bevételéből vásároltak meg, és ahol erdőpedagógiai foglalkozásokat is szeretnének tartani a jövőben.

bevált magyarországi és hazai erdőpedagógiai módszerekről, gyógynövények és más erdei termények hasznosításáról, a pásztorkutyákról, valamint a medvekérdésről is.

Kádár Tibor Sándor, a konferencia főszervezője előadásában a jövő generációjának az erdővel kapcsolatos kihívásait mutatta be.

Romániában jelenleg 6,9 millió hektáryi területet borítanak erdők, ezek közül a legkiterjedtebbek a bükkösök, amelyek az erdők 33,4%-át teszik ki, ezt követi a lucfenyő 22,9%-kal, majd

Elmer Tamás, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára az Egyesület szemléletformáló kezdeményezéseit mutatta be. Mesélt a magyarországi Minősített Erdei Iskola hálózatról, illetve arról is, hogy a hazai erdei iskolák csupán az elmúlt 10 évet nézve 716 777 gyermeket értek el.

Bemutatta az OEE célzott korcsoportoknak szóló, teljes oktatási palettát felvonultató edukációs programjait. Szó volt a *Hátizsákban az Erdő*, *Az Iskolában az Erdő*, *az Erdei iránytű* és az *Erdői Vándor Programról* is. Az Iskolában

A november 16-ai konferencián az Országos Erdészeti Egyesület előadói – *Elmer Tamás*, főtitkár és *Szabó Péter* szakosztályelnök – is bemutatták hazánk erdei iskolai rendszerét, módszereit. A magyarországi és az erdélyi szakemberek változatos témákon keresztül beszéltek az erdőpedagógiáról. Szó volt a romániai erdők múltbéli és jelenlegi állapotáról, statisztikákról, a közbirtokosságok helyzetéről, illetve

16,3%-kal a tölgyerdők, 15,2%-kal pedig a kemény lombosok.

Hargita megye területét 260 ezer hektáron borítják erdők. Elmondta, hogy az elmúlt évek kánikulái megmutatták, hogy a rendkívül jó szárazságtűrő növények is – mint például az akác – kiszáradhatnak, viszont a szürke tölgy idősebb példányai is tökéletes egészségnek örvendenek. Van remény, de több kutatásra lenne szükség.

az Erdő Program esetében – ahol bevitük az erdőt az iskolába az erdőpedagógus kollégák segítségével – ismertette a kérdőíves visszajelzéseket, amely alapján a program első ütemében résztvevő közintézmények 55,6%-a még nem járt erdei iskolában, de 31,3%-a egyeztetett erdőpedagógusainkkal a folytatásról, valamint 75%-uk tervezi, hogy vándortáborba vagy erdei iskolába vigye a gyermekeket.

Szabó Péter, az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztályának elnöke arról is beszélt, hogy mennyire eltávolodott a városi ember a minket körülvevő természeti értékektől, milyen nagyarányú a tudásvesztés, a tapasztalati hiányosság.

Az erdei iskolák céljaként kiemelte, fontos feladatuk, hogy kiszakítsák a megszokott környezetből a gyerekeket, és az erdőben, az erdőről tanítsa őket az erdész, az erdő titkait ismerő erdőpedagógus segítségével. Kitért arra is, hogy egy-egy játékos feladat segítségével olyan tudást lehet elültetni a gyermekek fejében, mely hatására a későbbiekben nyitottak lesznek olyan témák iránt, mint a felelős és fenntartható erdő- és vadgazdálkodás.

A természetes erőforrásokkal való felelős gazdálkodás a 21. század olyan feladata, melyet a jövő generációinak életbevágóan fontos megismernie. Előadásában bemutatta továbbá, hogy hogyan garantálható a különböző erdei iskolákban az infrastrukturális háttér színvonala, valamint az oktatás minősége.

Dr. Macalik Kunigunda szakmai érdeklődését alapvetően meghatározta gyermekkor, biológus édesapjával a család nagyon sok időt töltött a természetben. Ugyancsak meghatározó volt számára a rurális környezetben töltött idő, ahol megfigyelhette a falusi emberek természetközeli életét, a hagyományos tájhasználatot.

Később három gyermek édesanyjaként ismerte fel, hogy a környezetében élő emberek mennyire elszakadtak a természettől, és azóta környezeti nevelési tevékenységeket is folytat. Volt hallgatóival létrehozta a *Nature Education Community Center*-t (NECC), melynek keretében az ország különböző régiói-

ban tartanak foglalkozásokat, táborokat. Előadásában az ökoszisztéma-szolgáltatások egyik aspektusába: a természet által szolgáltatott ehető növények és gombák gyűjtésének, felhasználásának alapelveibe nyújtott betekintést, rávilágítva e tevékenység sokoldalú hasznosságára, feltárva ugyanakkor kockázatait is. A börzén pedig a résztvevők meg is kóstolhatták az erdei ehető növényeiből készített finomságait.

Dr. Szállassy Noémi, a kolozsvári BBTE Pszichológia és Neveléstudományi Karának oktatója, a Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet munkatársa, biológusa előadásában rávilágított az ember (gyermek) és természet kapcsolatára. Bemutatt néhány olyan kutatást, melynek témája a természetben eltöltött idő hatása volt a gyermeki fejlődésre. Ezt a személyes tapasztalatokból adódó joggyakorlatok követték, néhány ötletet felvillantva a hallgatók-

kal és a gyermekekkel folytatott munkáikból. Az előadás utolsó harmadában olyan foglalkozástervek készítéséről volt szó, melyekben a mese, a természet és a természetben való alkotás hármasa fonódik szervesen össze.

Dósa Elek Levente, a Pro Szent Anna Egyesület ügyvezetője, 2019 óta a Szent Anna-tó – Mohos-tőzezláp adminisztrációjának az igazgatója, előadásában a Szent Anna-tó – Mohos-tőzezláp Ököcentrumot mutatta be, mely 2025 nyarán nyílik, és ahova erdei iskolai foglalkozásokat is terveznek. Elmondta, hogy a Szent Anna-tó és a Mohos-tőzezláp népszerű turistalátványosságok, ahová látogatók ezrei érkeznek minden évben. A Pro Szent Anna Egyesület, felismerve a terület jelentőségét a jövő számára, egy olyan átfogó projektet valósít meg, amelynek fontos szerepe lesz a jövő generációk szemléletalkotásában.

Az előadások után közös ebéd, majd a börze következett, ahol 12 magyarországi, egy felvidéki erdei iskola, illetve két erdélyi természetismereti és ökológiai nevelési program mutatta be saját tapasztalatait és programjait. A pedagógusok, szakemberek konzultáltak, kapcsolatok építettek. A konferencia a személyes tapasztalatcserére, hasznos tanácsok begyűjtésére is lehetőséget adott a partneri kapcsolatok alakítása mellett.

Az együttműködést folytatjuk! Köszönet az Örökerdő Alapítványnak és erdélyi vendéglátóinknak. További információk: erdetiskola.com

Dr. Seres Szilvia kommunikációs munkatárs, OEE

Fotó: **Imecs Levente**

